

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

הנחיות להגשת כתבי יד של מאמרים בעברית
לפרסום בהוצאת האקדמיה

הגשת כתב היד

1. המחבר מתבקש לעשות כמיטב יכולתו למסור את כתב היד ערוך ומותקן לפי הכללים הנמסרים לו.
2. כתב היד יימסר בקובץ מחשב בתוכנת Word. למסירה בפורמטים אחרים יש להתייעץ עם מחלקת ההוצאה לאור.
3. הערות שוליים, אם יש, יוכנו באמצעות המנגנון האוטומטי של תוכנת Word ולא במספור ידני.
4. תצלומים ואיורים המצורפים למאמר יוגשו סרוקים ברזולוציה גבוהה.
5. טבלאות וגרפים המצורפים למאמר ועשויים בתכנה אחרת יש לצרף בנפרד, ובגוף המאמר יש לרשום ציונים שלהם במקומות הרלוונטיים.

הערות כלליות

1. לאחר שכתב היד יאושר בוועדת הפרסומים של האקדמיה, הוצאת האקדמיה תתקין אותו לדפוס ותערוך אותו עריכה לשונית לפי הצורך. המחבר יקבל את כתב היד הערוך והמותקן להגהתו. בסיום עבודת העריכה וההתקנה המחבר יאשר את כתב היד לפרסום בהודעה כתובה (אפשר בדואר האלקטרוני).
2. המחבר יקבל הגהה של הטקסט לאחר סידורו.
3. המחברים מתבקשים להימנע ככל האפשר מתיקונים חדשים בטקסט בשלב זה.
3. האחריות לדיוק היא בראש ובראשונה על המחבר, בייחוד במובאות, במראי המקומות, בשמות, בתאריכים ובמספרים.
4. צורתו החיצונית של הפרסום תיקבע על ידי הוצאת האקדמיה.
5. המחברים מתבקשים להימנע מהפרת זכויות יוצרים. השגת הרשאות העתקה נחוצות לקטעי טקסט, איורים, מפות, תצלומים וחומרים אחרים הנכללים במאמר ממקורות אחרים היא באחריות המחבר. המחבר ישיג מראש את ההרשאות הנחוצות ויגישן להוצאת האקדמיה עם המאמר.
6. פרסום המאמר בעברית בהוצאת האקדמיה יהיה **פרסומו הראשון**. האקדמיה תהיה בעלת זכויות היוצרים על הפרסום העברי, ויש לבקש את רשותה לפרסומו שוב בבמה אחרת.
7. המחברים מתבקשים לנקוט מונחים עבריים בכל מקום שהדבר אפשרי ולהמעיט בלעז ככל האפשר.

התקנת כתב היד לדפוס

א. כתיב ופיסוק

1. בפרסומי האקדמיה למדעים בעברית ננקטים הכתיב חסר הניקוד והפיסוק שקבעה האקדמיה ללשון העברית.
כללי הכתיב חסר הניקוד וכללי הפיסוק של האקדמיה ללשון העברית מובאים באתר האקדמיה ללשון: <https://hebrew-academy.org.il/topic/hahlatot>, ושם עוד החלטות.
2. שמות של פרסומים ושל מחבריהם יש להביא ככתבם בשער הפרסום.
3. פיסוק כותרות: אין לתת נקודה או נקודתיים בסוף כותרת. בין כותרת ראשית לכותרת משנה, אם אינן רשומות בשורות נפרדות, יש לתת נקודתיים.
4. בכתב היד יש להבחין בין מקפים (-) ובין קווים מפרידים (-) על פי כללי האקדמיה ללשון העברית (אך אין צורך לסמן מקפים גבוהים [']).

ב. ראשי תיבות

רצוי להימנע מקיצורים ומראשי תיבות (יש לכתוב: על ידי, על פי, שורה/שורות, ראה, עיין, השווה, ארצות הברית וכו' – מלא ולא בראשי תיבות), להוציא שמות פרטיים מקובלים (רש"י, רמב"ם), ציון מספר עמוד (עמ' 81 לעומת 81 עמודים; ע"א/ע"ב) וגם: לפסה"נ/לסה"נ.

ג. מספרים

1. בטקסט עברי רצוף שאינו מספרי בעיקרו רצוי להימנע משימוש בספרות, בייחוד במספרים חד-מיליים (שבעה אנשים ולא 7 אנשים).
2. אין לפתוח משפט בספרות. אם אין בררה אלא לפתחו במספר, יש לכתוב את המספר במילים (למעט תאריכים).
3. מספרים ותאריכים בטקסט רצוף (כלומר לא בהפניה ביבליוגרפית) יש לכתוב במלואם (למשל: עמ' 537–543 [מימין לשמאל!]; "א באייר תשכ"ז / 5 במאי 1957).

ד. הדגשות

1. יש להימנע ככל האפשר מהדגשות. הדגשות נחוצות יש לסמן בפונט בולט (bold).
2. אין להדגיש שמות של פרסומים עבריים. בטקסט רצוף יש להקיפם במירכאות יחידות; בהפניה ביבליוגרפית אין לסמנם. שמות פרסומים לוועזיים יסומנו ב-Italics בלבד.
3. אין להשתמש בכתב נטוי בעברית לשום שימוש שהוא.

ה. מובאות

1. מובאות תצוטטנה כצורתן במקור. כל סטייה מהמקור תצוין במפורש (ראו להלן, סעיף קטן 6). אם מובא ציטוט מלשון זרה בתרגום אד הוק של מחבר המאמר, יש לכתוב אותו על פי כללי הכתיב וההתקנה של כלל המאמר.
2. מובאות קצרות, מונחים עבריים מצוטטים בגוף הטקסט ושמות פרסומים עבריים הנוזכרים בגוף הטקסט יבואו במירכאות יחידות (למשל: כפי שנאמר, 'חכמים הזהרו בדבריכם'; ...שכינה אותו 'מהות הדבר'; בכתב העת 'לשונו'...).
מובאות בלועזית יוקפו במירכאות יחידות לוועזיות 'חכמות' (מעוגלות – פותחת וסוגרת: '...'). מונחים בלועזית לא יוקפו במירכאות.
3. מובאה בתוך מובאה ומונחים ושמות פרסומים עבריים בתוך מובאה יבואו במירכאות כפולות.

4. סימן פיסוק הבא מיד אחרי הציטוט יסומן מחוץ למירכאות.
5. מובאות ארוכות (יותר משלוש שורות, ושהן משפטים בפני עצמם) או בעלות חשיבות מיוחדת לא תצוינה במירכאות ותובאנה בפסקה נפרדת ששורותיה מוזחות פנימה (מימין בלבד). במקרה זה מובאה בתוך המובאה ושמות פרסומים עבריים בה יסומנו במירכאות יחידות.
6. הערה, תוספת או תיקון של המחבר בתוך מובאה יוקפו בסוגריים מרובעים. פסיחה תצוין בשלוש נקודות מוקפות בסוגריים מרובעים. יש לתת רווח מילה לפני הסוגר הימני ואחרי הסוגר השמאלי. אין לתת סימן פסיחה בתחילת מובאה או בסופה, אלא אם כן המובאה היא רצף תחבירי חסר.

ו. שמות

1. שמות חוקרים או אישים אחרים הנזכרים בטקסט יובאו בהיקרותם הראשונה במלואם: השם הפרטי ושם המשפחה. מן ההיקרות השנייה ואילך אפשר להסתפק בציון שם המשפחה לבדו.
2. שמות לועזיים יובאו בתעתיק עברי על פי ההגייה בשפתו של בעל השם. אם הגיית השם אינה ברורה מן התעתיק העברי, אפשר להוסיף בסוגריים את הצורה הלועזית של שם המשפחה (בלבד). אבל אם בסמוך מובאת הערת שוליים ובה מצוין השם בכתיבו המקורי, אין צורך להביא את הכתיב המקורי גם בגוף הטקסט בסוגריים.

ז. הערות שוליים

1. מספרי ההערות יהיו רצופים מראשית המאמר ועד סופו. נא להשתמש במערכת האוטומטית של הערות שוליים של Word. אין להשתמש במספרי ביניים (כגון 7א או 10*).
2. מספרי ההערות יירשמו בגוף המאמר בספרה עילית צמודה למילה שלפניה. ההערות יבואו ככל האפשר בסופי משפטים או בסופי רצפים תחביריים. אם יש סימן פיסוק במקום, מספר ההערה יבוא לאחר סימן הפיסוק (למשל: ...חכמים לא מעטים, ובהם הר"ן,³⁸ קרשקש ואלבו.³⁹).

ח. מראי מקום ורישום מקורות

1. מראי מקום למקורות אפשר להביא בגוף הטקסט בסוגריים. הפניות לספרות מחקר יובאו בהערות שוליים.
2. על פי רוב שמותיהם של מקורות יובאו במלואם. במאמרים העוסקים במקורות ומביאים ציטוטים רבים מהם אפשר לקצר את שמות המקורות על פי המובא להלן במס' 3–4.
3. קיצורי שמות ספרי המקרא:

בראשית	בר'	הושע	הו'	איוב	–
שמות	שמ'	יואל	–	שיר השירים	שה"ש
ויקרא	וי'	עמוס	–	רות	–
במדבר	במ'	עובדיה	עו'	איכה	–
דברים	דב'	יונה	–	קהלת	קה'
יהושע	יהו'	מיכה	מי'	אסתר	אס'
שופטים	שופ'	נחום	נח'	דניאל	דנ'
שמואל א	שמ"א	חבקוק	חב'	עזרא	עז'
שמואל ב	שמ"ב	צפניה	צפ'	נחמיה	נחמ'
מלכים א	מל"א	חגי	–	עזרא ונחמיה	עז"נ
מלכים ב	מל"ב	זכריה	זכ'	דברי הימים א	דה"א
ישעיהו	יש'	מלאכי	מל'	דברי הימים ב	דה"ב
ירמיהו	יר'	תהלים	תה'		
יחזקאל	יח'	משלי	מש'		

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

4. לקיצורי שמות מקורות מספרות חז"ל נא להיעזר ברשימה של האנציקלופדיה המקראית:

ב. משנה ותלמוד

ברכ'	ברכות	יב'	יבמות	זבח'	זבחים
פאה	פאה	כת'	כתובות	מנ'	מנחות
דמ'	דמאי	גדר'	גדרים	חול'	חולין
כלא'	כלאים	נזיר	נזיר	בכ'	בכורות
שבי'	שביעית	סוטה	סוטה	ער'	ערכין
תר'	תרומות	גיט'	גיטין	תמו'	תמורה
מע'	מעשרות	קיד'	קידושין	כר'	כריתות
מ"ש	מעשר שני			מע'	מעילה
חלה	חלה			תמיד	תמיד
ערלה	ערלה			מיד'	מידות
ביכ'	ביכורים			קינים	קינים
שבת	שבת	ב"ק	בבא קמא	כלים	כלים
עיר'	עירובין	ב"מ	בבא מציעא	אה'	אהלות
פסח'	פסחים	ב"ב	בבא בתרא	נג'	נגעים
שק'	שקלים	סנה'	סנהדרין	פרה	פרה
יומא	יומא	מכות	מכות	טהר'	טהרות
סוכה	סוכה	שבו'	שבועות	מק'	מקואות
ביצה	ביצה	עד'	עדויות	נידה	נידה
ר"ה	ראש השנה	ע"ז	עבודה זרה	מכש'	מכשירין
תע'	תענית	אב'	אבות	זבים	זבים
מג'	מגילה	הור'	הוריות	ט"י	טבול-יום
מ"ק	מועד קטן			יד'	ידים
חג'	חגיגה			עוק'	עוקצין

5. מקורות שיש להם מהדורות ביקורתיות יובאו בציון כפול: מראה המקום לחיבור עצמו ובסוגריים מראה המקום למהדורה המקובלת ביותר או למהדורה שפרטיה מצוינים.

6. שיטת רישום המקורות:

מקרא: תהלים קיט:יא, כו; שמואל א ג:א-ט

ספרות חיצונית והברית החדשה: בן סירא ח:ט; מתי א:ד

משנה ותוספתא: משנה עירובין א:ב; משנה בבא בתרא א:ג; תוספתא תרומות ה:ט (מהדורת ליברמן, עמ' 131)

תלמוד: בבלי עירובין ל ע"ב; ירושלמי שביעית א:ז (לג ע"ג) [או הפניה למהדורת האקדמיה ללשון העברית]

מדרשים: מכילתא ויסע ב (מהדורת הורביץ-רבין, עמ' 162); מכילתא דרשב"י יח:כז (מהדורת אפשטיין-מלמד, עמ' 135); ספרי במדבר צט (מהדורת הורביץ, עמ' 98); ספרי דברים יד (מהדורת פינקלשטיין, עמ' 23); בראשית רבה כו:ה (מהדורת תאודור-אלבק, עמ' 247)

קוראן: [קוראן], סורה 75 (אלקיאמה): 22.

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

כתבי יד: כ"י פריז, הספרייה הלאומית Hébreu 327, דף 65 ע"א; כ"י אוקספורד, בודלי MS. Opp. Add. fol. 39, דף 165 ע"ב (שם העיר, שם הספרייה והסיגנטורה של כתב היד, ציון הדף והעמוד)

7. בציון טווח של עמודים, פרקים, כרכים או כל כיוצא בזה בהפניות ביבליוגרפיות, ראוי לציין את הטווח המדויק בלי להזדקק ל'ואילך'.

ט. רשימות ביבליוגרפיות

1. בסוף המאמר תובא רשימה ביבליוגרפית הכוללת את כל פריטי הספרות שהמחבר נדרש להם במאמרו, ורק אותם. להלן בסעיפים 2–3 מובאים שני דגמים חלופיים לרשימות, ועורכי הספר יחליטו מהו הדגם שהם מעדיפים.
 2. אפשר להביא רשימת ספרות פשוטה, המסודרת בסדר אל"ף-ב"ת של שמות המחברים – עברית לחוד ולועזית לחוד.
 - א2. במקרה כזה יובא שם המחבר הראשון בכל פריט בהיפוך, כלומר שם המשפחה ראשון, אחריו פסיק ואחריו השם הפרטי. אם יש עוד מחברים בפריט זה, הם יובאו בסדר הרגיל – פרטי ומשפחה.
 - ב2. ההפניות בהערות השוליים הן באמצעות שם המחבר וכותרת הפריט (אפשר קיצור של הכותרת), בשפת המקור, כשכותרות של מאמרים בלבד מוקפות במירכאות. אם יש ציון למספרי עמודים ספציפיים מתוך הפריט, הוא יובא בעברית. כך: Goldenberg, 'Semitic Linguistics', עמ' 30.
 - ג2. ברשימת ספרות פשוטה חיבוריו של אותו המחבר יופיעו בסדר כרונולוגי. מהחיבור השני ואילך יסומן במקום שם המחבר הסימן — (3-em dash).
 - ד2. אין לסמן נקודה בסוף כל פריט.
3. לחלופין, הרשימה הביבליוגרפית יכולה להיות רשימת קיצורים. לכל פריט ביבליוגרפי (בין עברי בין לועזי) נקבע קיצור עברי המורכב משם המשפחה של המחבר + מילה או שתיים מכותרת הפריט, והרשימה האחת כוללת את כל הפריטים ומסודרת בסדר אל"ף-ב"ת של הקיצורים.
 - א3. במקרה כזה כל שמות המחברים כתובים בסדר הרגיל – שם פרטי ושם משפחה.
 - ב3. ההפניות בהערות השוליים הן באמצעות הקיצורים. כך: גולדנברג, בלשנות שמית, עמ' 30. שימו לב – כאן הקיצור למאמר אינו מוקף במירכאות.
 - ג3. ברשימת קיצורים שבה יותר מפריט אחד למחבר יש לחזור על שמו בכל פריט ופריט.
 - ד3. גם ברשימת קיצורים אין לסמן נקודה בסוף כל פריט.
 4. ברשימה הביבליוגרפית (בשני הדגמים) כותרות ספרים יובאו במלואן, על כותרות המשנה. בין הכותרת הראשית לכותרת המשנה יבואו נקודתיים.
 5. השמות הפרטיים של המחברים יכולים לבוא בקיצור או במלואם – לפי החלטת עורכי הספר – ובלבד שתהיה עקיבות בכל הספר.
 6. רצוי לציין את שמות המו"לים. מכל מקום, דרושה עקיבות בזה.

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

דוגמאות לדרך הרישום הביבליוגרפי:

(א) ספרים (מונוגרפיות וקבצים)

מ"צ סגל, דקדוק לשון המשנה, תל-אביב: דביר, תרצ"ו

(אם כתובה שנה עברית בשערי הספר, יש לציין אותה ולא את השנה הלועזית).

נ' ברגרין, עיונים בלשון העברית, בעריכת י' הקלמן, ירושלים: האקדמיה ללשון העברית, תשנ"ה
(אם לספר יש עורך מלבד המחבר, יש לרשום את שמו אחרי שם הספר ואחרי המילה
'בעריכת').

י' יהלום ומ' סוקולוף, שירת בני מערבא: שירים ארמיים של יהודי ארץ-ישראל בתקופה הביזנטית,
ירושלים: האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, תשנ"ט
(יש לפרט גם את כותרת המשנה; בין הכותרת הראשית לכותרת המשנה – נקודתיים).

י' בלאו, מילון לטקסטים ערביים-יהודיים מימי הביניים, ירושלים: האקדמיה ללשון העברית
והאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, תשס"ו
(פירוט של כל המו"לים השותפים בהוצאת הספר, לפי סדר רישום בשערי הספר)

ס' הנטינגטון, התנגשות הציביליזציות (תרגום מאנגלית ד' בן-נחום), ירושלים: שלם, תשס"ג
J. Kohler, Philosophy of Law (translated from the German by A. Albrecht), New
York: A.M. Kelley, 1969
(בספר מתורגם יש לפרט את שם המתרגם ואת שפת המקור לתרגום; כותרת ספר לועזי
(-Italics).

E.A. Cowley, *The Samaritan Liturgy*, I-II, Oxford: Clarendon Press, 1909
E.A. Cowley, *The Samaritan Liturgy*, II, Oxford: Clarendon Press, 1909, p. 35
(בין ראשי התיבות של שם פרטי אין רווח; ציון הכרכים בספרות רומיות. [אם ההפניה היא
למקום מסוים בספר, יש לציין רק את מספר הכרך הרלוונטי ואת העמוד/העמודים].)

S. Chojnacki, *Women and Men in Renaissance Venice: Twelve Essays on Patrician
Society*, Baltimore-London 2000

E. Bodenheimer, *Jurisprudence: The Philosophy and Method of the Law*², Cambridge,
Mass. – London 1974, p. 113

(מספר המהדורה בספרה עילית קטנה בצמוד לכותרת הספר; ציון שם המדינה נוסף על שם
העיר כאשר הדבר אינו חד-משמעי או העיר אינה מוכרת די הצורך; אם יש יותר מעיר פרסום
אחת יש לתת ביניהן קו מפריד [en-dash]; בדרך כלל בלי רווחים מצדיו, אך כאשר יש יותר
ממילה אחת באחד מצדיו לפחות, יש לתת רווח אחד בכל צד של הקו].)

D. Nebbiai-Dalla Guarda & J.-F. Genest (eds.), *Du copiste au collectionneur:
Mélanges d'histoire des textes et des bibliothèques en l'honneur d'Andre Vernet*
(Bibliologia, 18), Turnhout: Brepols, 1999

(בין שמות העורכים [וגם בין שמות כותבים במונוגרפיות] בא הסימן &; הציון eds. רומז
ששפת המסגרת היא אנגלית אף שהכותרות נרשמות בשפת המקור; שם הסדרה ומספר הכרך
בה [אם יש], וביניהם פסיק, באים בפונט רגיל בסוגריים אחרי שם הספר.)

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

(ב) מאמרים בכתבי-עת ובקבצים

א"ש רוזנטל, 'בירורים בניסיונות ללקסיקון התלמודי', לשוננו, כט (תשכ"ה), עמ' 167–182 (כותרת המאמר – במירכאות יחידות. בין שם כתב העת למספר הכרך – פסיק. [אם ההפניה היא למקום ספציפי ולא לכל המאמר – יש לציין את עמוד המקום הספציפי]).

E.A. Speiser, 'The Case of Obliging Servant', *Journal of Cuneiform Studies*, 8 (1954), p. 105, n. 4

נא לשים לב שהפסיק שאחרי שם כתב העת איננו ב-Italics. המירכאות היחידות בלועזית – 'מירכאות חכמות', פותחת וסוגרת.)

ח' שירמן, 'עשרה שירים חדשים ליהודה הלוי', בתוך מחקרי ספרות מוגשים לשמעון הלקין, בעריכת ע' פליישר, ירושלים תשל"ג, עמ' 228, הערה 31

E. Fleischer, 'Additional Data Concerning the Poetry of R. El'azar ben Chalfon', in *Occident and Orient: A Tribute to the Memory of Alexander Scheiber*, ed. R. Dan, Budapest–Leiden: Brill, 1988, pp. 137–153

C. Sirat, 'Notes sur la circulation des livres entre juifs et chrétiens au Moyen Âge', in *Du copiste au collectionneur: Mélanges d'histoire des textes et des bibliothèques en l'honneur d'Andre Vernet* (Bibliologia, 18), ed. D. Nebbiai-Dalla Guarda & J.-F. Genest, Turnhout: Brepols, 1999, pp. 383–403

(ג) עבודות דוקטור

ג' גולדנברג, 'מערכת-הזמנים האמהרית', עבודת דוקטור, האוניברסיטה העברית בירושלים, תשכ"ו שם העבודה במירכאות; אחרי הציון 'עבודת דוקטור' בא השם המלא של האוניברסיטה ואחריו השנה (ללא ציון שם מקום).

(ד) ערכים אנציקלופדיים

י' ליכט, הערך 'זבח', אנציקלופדיה מקראית, ב, ירושלים תשי"ד, טורים 901–904.

בכל מקרה של אי-בהירות או לקונה בהנחיות נא לפנות אל טלי אמיר, tali@academy.ac.il.